

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 frt — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Megjelenik hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 kr, s minden egyszeri közlés után 30 kr bélyegdíj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal ár-kedvezményben részesít.

A „Nyilttér” rovatban közlendő cikkekért soronként 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁBAN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Magyarosodás a ruhában.

(A magyar hölgyek számára.)

Egy nagyon üdvös és hazafias mozgalom indult meg a nyáron a fővárosi ifjusága közt. Nem kevesebb, mint arról volt szó, hogy a német öltözékeket magyar szabású ruhákkal cseréljék föl. Az eszmét a sajtó a legnagyobb örömmel vette tudomásul s nem egy buzditó szót szentelt a dicséretre méltó törekvés elősegítésére végett.

Minden nemzet féltékenyen őrzi nemzeti jellegét ruházatában, ősi jellegét viseletében; csak a magyar tudott oly könnyen lemondani arról, dacára annak, hogy 49. után és a hatvanas években üldöztetések árán sem akart attól megválni.

A külföldi divat, a külföld divatának majmolása nagyon is ráragadt társadalmunk bizonyos uri és félturi körére s viszont olyan ragaszkodással kapaszkodnak ők is bele, hogy láttára a magyar ipar, a magyar termék a semmibe-vevés mostoha sorsát siratni kénytelen. A magyar társadalomnak ez az indolenciája, ez a semmibevevés sokkal nagyobb hiba, sokkal nagyobb vétek, mint hogy azt egyszerű sima szavakkal jellemezni lehetne.

És indokolt-e a csere?

Igazán vétek, talán hazaárulás volna szembeállítani a magyar nemzeti viseletet, a magyar attilát a frakkal, a pruszlikot a „mider”-rel. A magyar főkött plane motivumul szolgál az egész világon az asszony fejekességéhez.

De mit tapasztalunk? Azt, hogy sokszor a külföldi szalorokból kell importálnunk divatképen a saját nemzeti viseletünket. A kétségbeesett divatesináló külföldi szabók — a hol rakásszámra hever a régi izléses divatminták halmaza — szépet és kecseset ohajtván szállítani a divatpiacra abból, az izléses divatmintákból kiszemeli a legszebbeket és a legkecsesebbeket, és mikor az elárusítók boltjába mi is vásárolni megyünk, mit tapasztalunk? azt tapasztaljuk, hogy a külföldi szalonok sokkal többre méltatják a magyar viseletet, mint mi magunk. Ők divatot csinálnak a mi viseletünkből, mint olyanból, a melyik czélszerű, izléses. Sokszor ők ruháznak föl bennünket magyar viselettel, mikor mi azt amugy is megtehettük. Hát ez jól van így?

A berlini hölgyek tavaly rajongásig beleszerettek a magyar „huszárkába”. Olyan igézőnek találták viseletünket, hogy a „huszárká” viselése egész Németországban divattá vált.

Mikor az országos kiállítás után Lesseps visszavezette innen a francziákat

Párisba, ott a magyar csecsebecsék viselése valóságos kultuszszá vált.

Náthália szerb királynénak a nyáron annyira megtetszett nálunk a magyar főkött, hogy ma már más fejéket nem is visel, s a királynét nemcsak udvarhölgyei utánózzák, hanem az egész szerb főváros hölgyei.

A tavalyi londoni magyar vásár összes cikkeket megvásárolták az angolok.

A párisi „Figaro” egyik utóbbi számában azt olvassuk, hogy az idei divatsaisonban a „Hongroise Tzigane” öltözék lesz a legkedvesebb újdonság.

Tehát a magyar divat, a magyar cikkek az egész világot meg tudták hódítani, csak idehaza nem kellenek senkinek, csak idehaza nem tetszenek, idehaza nem tudnak zöld ágra vergődni.

Ez a határtalan indolencia több, mint bűn, s a hazafiatlanság bélyegét hordja magán.

De hát kik csinálják első sorban a divatot?

Kik vannak hivatva az otromba divat ellensúlyozására?

Mindenesetre a nők.

A női divat van a legnagyobb fluktuációnak kitéve.

Minden évben a farsang előtt új béli cikkek, új kelmék és egyéb külföldi pipere-dolgok árasztják el piacunkat.

Hölgyeink vannak hivatva a kísértés elől kitérni és megvetni a külföld ingerkedő csábításait.

Van a mi iparunknak is olyan portékája, mely vetekedhetik a legkifogástalanabb szalonok csecsebecsével, a francia divatkereskedések legfesebb „modell”-jeivel, a „marchand de mode”-ok legfantasztikusabb styl-ficzamodványai-val, a béli toilették ezerféle diszitményeivel; csak nem kell kitérni a magyar iparezikkek elől és nem kell magát az embernek elcsábíttatni a külföldi cikkek által selőnyt adni nekik csak azért, mert azok messziről jönnek.

A farsang még messze van. Oh, de nagyon sok fiatal leány és asszony már ma is azon gondolkozik, hogy milyen ruhában, milyen divatos toilette-ben igézzé meg a tánczoló ifjuságot. Mi pedig helyénvalónak tartjuk már most figyelmeztetni hölgyközönségünket, hogy az idei farsang divatjával válasszák a magyar szabású öltözékeket, a magyar ipar termékeiből állítsák össze toilette-jüket, ha igazán tetszeni, igézni és hódítani akarnak.

Országgyűlés. A képviselőház szombaton déli 12 órakor ülést tartott, melynek egyetemes tárgya a jövő évi állami költségvetés előterjesztése és a zárszámadások benyújtása volt. A képviselők nem nagy számmal jöttek össze a pénzügyminiszter expozéjához meghallgatására. Elsőben Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter nyújtotta be a távollévő miniszterelnök helyett az 1885. évre szóló zárszámadásokat és a állami számvéviszéknek erre vonatkozó jelentését, mely előzetes tárgyalás végett kiadott a zárszámadási bizottságnak. Ezután Szapáry Gyula gr. szólalt fel és egy órán át tartó beszéd kíséretében beterejesztette az 1887. évre szóló állami költségvetést. Beszédét, melyet lapunk szűk tere miatt mi nem közölhetünk, a ház figyelemmel hallgatta, de a baloldaltól gyakran hangzott fel az elégtelenség zugása a nyolcz millióval szaporodott deficit részletes indokolása közben. A jobb-oldal természetesen helyesléssel kísérte a pénzügyminiszter beszédét, a mely bár erősen leplez, mégis somorú képét adja az ország pénzügyi helyzetének. A költségvetést előzetes tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz utasították. Az ülésnek egyéb tárgya nem lévén, 1 óra 15 p.-kor véget ért.

Az 1885-iki zárszámadás főbb tételei a képviselőházban szombaton benyújtott számzat szerint a következők: A rendes kezelésnél: bevétel: 321.524.300 frt 40 $\frac{1}{2}$ kr; kiadás: 32.026.861 frt 81 kr; hiány: 5.502.561 frt 40 kr. Az átmeneti kezelésnél: bevétel: 165.378.151 frt 97 kr; kiadás: 130.613.353 frt 39 $\frac{1}{2}$ kr; fölösleg: 34.764.798 frt 57 $\frac{1}{2}$ kr. A beruházásoknál: kiadás: 25.271.522 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr; hiány: 25.271.522 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr. A rendkívüli közösgyi kezelésnél: kiadás: 4.250.441 frt 85 kr; hiány: 4.250.441 frt 85 kr. Együtt: bevétel: 486.902.452 frt 37 $\frac{1}{2}$ kr; kiadás: 487.162.179 frt 51 kr; hiány: 259.727 frt 31 kr.

A magyar nemzet és Oroszország.

Az utóbbi hónapok alatt vésszel fenyegető terhes felhők vonultak át a magyar nemzet politikai életének egészen már-már lehetett attól tartani, hogy a villámterhes felhők összeütközvény, lángba borítják Európát keleti határát s a magyar nemest, a magyar társadalmat, melyet ma a létért való küzdelem egész lényében elfoglal, újabb magpróbáltatásoknak leendő kitéve. Hogy az nem Oroszországon, nem Kaukás tábornokom mult eddig, arra nézve az utóbbi napok eseményei lerontották a leplet Oroszország arcáról, s habár folyton takargatta, hogy okkupálni akar, Bulgáriát leigázni s provinciájává stüljeszteti törekszik: ma már senki sem lehet kétségben törekvései, erőszakoskodásai és zsarnoki szándékai iránt. Erről tanusodik ama rokonszeny, melylyel ma Európa Bulgária felé fordul, s melylyel ez ma Sándor fejedelem után — nem az orosz prokocióra, hanem a függetlenségre ohajtozván — dicsekedhetik. De erről tesz tanuságot ama csufos vereség és ellenszeny is, melylyel az egész művelt világ, mely utálja a zsarnokságot, tőle elfordul.

A történelem tanúsága szerint is az orosz rokonszeny még sohasem tudott a tényleges szövetség érelődni semmiféle nemzettel vagy nemzetiséggel szemben. Nem; mert valami mindig azt sugja a népeknek, hogy Oroszországgal szegődni annyira, mint ezinkos, társá szegődni Európát és a civilizáció ellen.

Ugyis van, mert orosz nemzet politikailag — mint egyik magyar félhivatalos lap is megjegyzi — nem létezik, hanem csak „cizarizmus”. Az orosz hiába képez oly óriási nagy tömeget; az csak nyers erőszakot képvisel; nincs akarata, rabszolgaságban szenved. Míg a szabadságnak még a leggonoszabb korszakban is van valami ereje, addig az orosz nemzet ma nemcsak nem szabad, hanem gyalázatos eszközül engedi magát használni más népek elnyomására, szabadságuk, anyagi és szellemi fejlődésük kockáztatására, sőt a vele tán közös érdekű hatalmak bizalmatlanságára is.

Minden lépés, melyet Oroszország előre tesz s melylyel a Keletet fenyegeti, ellenünk magyarok ellen is van irányozva. A magyar nemzet Európa és Ázsia, kelet és nyugat közé beekelve, már helyzeténél fogva Európa keleti védőfal, a egyszersmind nyugat civilizációja és kelet barbársága között ő van hivatva arra, hogy nyugat civilizációját kelet barbárságába beoltsa, annak átültetője, ápolója s továbbítója legyen.

Oroszország már a függetlenségi harc alkalmával bebizonyította velünk szemben, hogy ő mindig kész a szabadság eszméje ellen küzdeni és a harcztérre kilépni. Azonban mi magyarok nem a függetlenségi harcban történtek miatt idegenkedünk Oroszországtól; nekünk azon tekintetből nem szabad soha kimaradni az Oroszország ellen irányuló konzertből, melyek szerint mi Keletre vagyunk utalva s hivatva vagyunk ott a civilizációt s azután vagy azzal egyidejűleg a kereszténységet, mint a civilizáció egyedüli alapját, forrását ápolni, terjesztetni és meghonosítani.

Azért a magyar nemzet politikai eszélyessége tiltja, hogy akár orosz, akár más részről ott olyasmit megengedjünk vagy megtűrjünk, a mi utunkba akadályokat gördíthetne, vagyis érdekeink ellen törhetne. S így nem engedhetjük meg, hogy a netáni szláv hatalmi gyűrűzet — az orosz hatalom által támogatva — megerősödjék. Nekünk keleti nyugati hivatásunknál fogva érdekeinket meg kell védeni. Midőn mi érlekeinket védjük, védjük a Kelet érdekeit és viszont. Ez elől kitérni már e szempontokból sem lehet nem szabad.

Felvidék.

Jótlakony egyleteink közgyűléséből.

Erdélyi Károly árvaházi titkár jelentése.

(Vége.)

A figyelemre méltóbb intézkedések között méltán helyet foglal a kezelő bizottságunk ama határozata is, melyben kimondta, hogy az intézet iparszakosztályába a jelen tanévtől kezdve, szegénységi bizonyítvánnyal és hatósági ajánlattal ellátott helybeli és vidéki növendékek fél vagy egész tandíj elengedése mellett léphetnek be. Ezen fontos határozattal 1 hetővé tette a kezelő bizottság intézetünk látogatását a szegényebb sorsúaknak is. Az intézet jövedelmének gyarapítását célzó egyéb intézkedések szintén sikerre vezettek. Így pl. a Karácsonyi-alapítvány kamatából való részesüléért feltérjesztett folyamodványunk 50 frtot eredményezett; a mult évi deoz. 1-én rendezett mákedvő

szini előadás 48 frt 26 krt; az őszi gyűjtés készpénzben és terményekben 164 frt 42 krt, a folyó hó 16-án tartott hangverseny pedig, mely tombolával, közvacsorával és tánczvizsgálommal volt összekötve, 300 frtot jövedelmezett. Ezen estélyen mint társ-elnökök gr. Mikos Benedekné és Potsa József főispán ur ő méltóságai szerepeltek, fényes tanujelét adván ez által intézetünk iránti meleg érdeklődésüknek. A hangversenyen közreműködők közül e helyen is elismeréssel kell felemlítenem Seethal Ferencné és Bély Tivadarné urhölgyeket, ugyancsak Szentkereszty Irén bárónő ő méltóságát, kik nem sajnálva a fáradságot, a távolból jelentek meg, hogy közreműködésükkel az estély sikerét biztosítsák.

Megemlítem még, hogy elnök báróné ő mlga intézkedésére egy szép fekete zászló készítettett az intézetben; a végből, hogy az elhunyt alapítók és intézeti tisztviselőkérti gyászunk a növendékek temetések alkalmával annál impozánsabb kifejezést adhassanak. Ugy szintén azt is megemlítem, hogy a karácsonyi ünnepély a múlt évben is megtartott az intézetnél a szokott módon több résztvevő jelenlétében; mely alkalommal Székely János ev. ref. lelkész ur megható alkalmi beszédet tartott, és a növendékek részére több rendbeli adomány folyt be.

Nem szabad megfeledkezni az intézet jölteveiről sem. Első helyen említem felsőges védasszonyunkat a királynét, a ki az érdemsorozati kimutatás felterjesztése alkalmából a jelen évben is 100 frtot kegyeskedett utalványozni.

Főispán ur ő méltósága is újabban 25 forintot adományozott, és ezzel előbbi 50 frt alapítványát 75 frtra egészítette ki.

Adakoztak még: a helybeli takarékpénztár 25 frtot, a kisegítő 5 frtot. Gróf Mikos Benedekné ő méltósága pedig, a ki minden alkalmat megragad, hogy intézetünk iránti jó indulatának és meleg érdeklődésének kifejezést adhasson, egyéb számos jótéteményein kívül még 4 öl kemény tüzi-fát is kegyeskedett ajándékozni.

Az intézet jölteveiről levén szó, meg kell említenem Szentkereszty Irén bárónő ő méltóságát, a ki harisnyakötő és gomblyukötő gépekhez a körülbelül 8 ivre terjedő utasítást az intézet részére francziából és németből lefordítani s ez által az intézetet tetemes kiadástól megkímélni kegyeskedett. Továbbá meg kell emlékezni Dobay János kovásznai járásbíró ur nevére, a ki a fürdő használatára végett Kovásznára küldött intézeti árvát Nagy Erzsébetet szíves volt házában huzamos ideig szállás- és élelemben részesíteni. Ugyancsak meg kell emlékezni a helybeli elemi és felső népiskola névén tanítóiról, név szerint: Gyöngyösi István, M. Székely János, Rákosi József és Vajna Károly urakról, kik a múlt tanév folyamán az intézet ipari ismétlő iskolájában díj nélkül tanítottak.

Legutoljára hagyjam az intézet legnagyobb jöltevejét, azt, a kit először kellett volna említenem: Szentkereszty Stephanie báróné ő méltóságát, nemes szívé és fáradhatlan tevékenységű elnökünket, a ki nemcsak tetemes anyagi áldozatokat hoz ezen s az általa létesített s fenn tartott többi intézeteknek, hanem minden idejét ezekre fordítja, egész életét ezeknek szenteli. Eddigi nagy-lelkű szokásához híven a lefolyt évben sem térítette vissza az intézet érdekében tett kitérítéseit; ezen kívül az öt jellemző s mindenre kiterjedő gondos figyelme azon óhajttal ébresztvén föl benne, hogy az intézet növendékei a gazdasszonyok lehetősége minden ágában megfelelő kiképzést nyerjenek s így az életben reájok váró hivatásra minél jobban előkészülhessenek: saját szakácsnőjét közel két havi, mosónőjét pedig közel három és fél havi időtartamra az intézetnek engedte át, oly célból, hogy azokról a növendékek a főzés, ruhamosás és vasalás fogásait eltanulhassák.

Végül, tisztelt közgyűlés, ki ne tudná közölni, hogy mindazon számos és örvendetes anyagi eredmény, mikre jelentősen rámutatni szerencsém volt, első sorban és mindenek fölött az ő fáradhatlan tevékenységének, buzgó utánjárássának és hathatós befolyásának köszönhető? Meggyőződésom

szerint a t. közgyűlés egyhangú és változhatlan véleményének adok kifejezést, midőn kijelentem, hogy ő méltósága magát Háromszék megye, de különösen e nemes város jelen és jövő nemzedékeinek örök haláljára érdemesítette. Nem volnék igazságos, ha elhallgatnám, hogy a buzgó elnököt emberi erőt majdnem fölülhaladó munkájában az intézet egyéb közgei is tőlük telhetőleg támogatták. Így elismerésre méltóan működtek: a kezelő-bizottság; az iskolaszék, élén derék elnökével Székely János ev. ref. lelkész urral; az alelnök: Hankó Lászlóné urasszony; az igazgató sat. Mindannyian érdemesek a t. közgyűlés elismerésére.

Ezzel végére jutottam jelentésemnek, t. közgyűlés; nem mintha mindent kimerítettem volna, hanem mert a t. közgyűlés érdeklő egyéb intézeti dolgokról, minők pl. a növendékek létszáma s az abban történt változások, a háztartás, a fegyelem, a tanmenet, a vizsgálati eredmény s végül a vagyoni állás, az igazgatói, iskolaszéki és pénztárnoki jelentések vannak hivatva tájékoztatást nyújtani.

Kérem a t. közgyűlést, hogy jelentésemet tudomásul venni méltóztassék!

Br. Szentkereszty Stephanie elnök megnyitó beszéde a „Stephanie” menház közgyűlésén.

Midőn ma Isten segítségével a szegény és munkaképtelen öregek menházának évi rendes közgyűlésére összegyűltünk, szívesen üdvözlöm mindnyájukat.

A menház, keletkezése óta, a vezetésem alatti intézetek közül az volt, mely legkevesebb munkát, legkevesebb küzdelmet okozott, mi önként következik, mert azok, kiket hajlékba befogad, az életnek végső határaitra jutottak s velük szemben feladatunk csak az, hogy utolsó éveiket megédesítsük s gondtalan napjaikban alkalmat nyújtsunk nekik, lelküket az örök életre méltóan elkészíthetjük. Jól lehet, hogy a menház működése zajtalan, mindazonáltal nem kevésbé jótékony bármely más intézetnél, sőt némely tekintetben azokat felülmúlja, a mennyiben a társadalomnak azon tagjait karolja fel, kik rendese a legelhagyottabbak.

Ha figyelemmel kísérjük az életet, azon szomorú tapasztalatot fogjuk belőle meríteni, hogy az önzés egyike a legáltalánosabb hibáknak s hogy vajmi kevés azoknak a száma, kik még ha jót is gyakorolnak, némileg bár, nem önzéstől vezéreltetnek, s vajmi kevés azoké, kik azt magáért a jóért cselekszik önfeláldozólag, Isten s emberbaráti szent kötelesség sugalma alatt. Ebből kifolyólag a szegény és munkaképtelen öregek azok, kik az önző világban biztos hajlékra, eltartásra, gondozásra, betegségükben ápolásra legritkábban számíthatnak, mert őket felhasználni munkára már alig lehet. Mindenestre kevésbé számíthatnak az ugynevezett könyörületességre, mint az árvák, kiknek ha egy falat kenyér nyújtatik, egyremásra fel lehet használni. Nagyon szomorú tapasztalásból bizonyára mindnyájan tudjuk, miszerint vannak oly megromlott gyermekek is, kik agg szüleik iránti kötelességüket elmulasztják, olyannyira, hogy még a törvény által sem képesek reászoríttatni. Ezeket s ezekhez hasonló szegény, munkaképtelen öregeket van hivatva a menház, szerető karjaiba befogadni, megmenteni őket a véginségtől s kibékíteni s az étellel és halállal. Lehet-e annál nagyobb mérvű jótékonyaságot gyakorolni, mint gondoskodni azokról, kik mindenki által elfeledve és elhagyatva vannak?!

Mindnyájan, kik ezen valódi emberbaráti munkában részt vesznek, a Mindenható akaratát teljesítik, ki az ő isteni szelleme szerinti legparányibb cselekedetét a könyörületességnek akként teljesíti, mintha nekie tették volna, ama mennyi jó Atyának, kitől mindent birunk, kiből élünk, mozgunk és vagyunk! Véghetetlen boldognak kell tehát éreznünk magunkat, ha mentől többször nyílik alkalmunk, keresztényi szellemben a jótékonyaságot gyakorolni.

Karoljuk fel tehát mindezek után a szegény és munkaképtelen öregek menházának ügyét teljes buzgósággal s kövessünk el mindent, hogy az évenkénti terjedve mentől

több véginségre jutott öreg találjon benne csendes menedéket és boldog kimulást. A miért is ők bizonyára áldani fogják mindnyájukat. Ezek s hasonló valódi human cselekedetek képezik azon legritkább gyémántokat s legdrágább gyöngyöket, melyektől senki megfosztani nem képes s a melyek a siron tuli hosszú uton hű kísérőjük leendnek az örök boldogság elnyerhetése végett. Azon reménnyel nyitom meg a mai közgyűlést, hogy szerény szavaim az általam annyira óhajtott eredményre vezéreljenek!

Erdélyi Károly titkár jelentése a menház közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Valamint egyébkor, úgy a lefolyt év alatt is kevés oly dolog adta elő magát „Stephanie” menházunk életében, a mi a titkári jelentésnek tárgyát képezhetné. Mindazonáltal a múlt évi október 25-én tartott közgyűlés óta történt figyelemreméltóbb események közül felemlítem a következőket:

Ismeretes dolog a t. közgyűlés minden tagja előtt, miszerint a múlt évben közöttünk és Háromszék megye közönsége között tárgyalások folytak arra nézve, hogy menházunkba bizonyos meghatározandó tápdíjért a Kézdi és Orbai járásek szegényei is felvétessenek. E tárgyalások nem vezettek eredményre, egyrészt az e célra megkivántató alapítók és tágas helyiség hiányában, másrészt pedig azért, mert a felveendő szegények után fejenként fizetendő tápdíjra vonatkozó ajánlatunkat a megye sokalván, el nem fogadta.

E tárggyal kapcsolatosan, mint vele összefüggő, említem fel azt a körülményt, miszerint múlt évi közgyűlésünk ama határozata, hogy a nyert 1000 frt államsegély, azon esetre, ha a megelőző pontban jelzett tárgyalások a megyével sikerre nem vezetnének, a menház mostani épületének kibővítésére lesz fordítandó, nem foganatosított; mert az 1000 frt nem lett volna elég az épület czélszerű átalakítására. Jobbnak láttá tehát az igazgató bizottmány a tökélet gyűmölcsözés végett felhelyezni a takarékpénztárban, hogy ott a kamatok hozzászólásával növekedjék, míg akkorára nő ez uton és még tán a várostól nyerendő segély hozzáadásával, hogy elég lesz a czélszerű átalakítás költségeire.

Nem szabad említés nélkül hagynom e nemes városnak menházunk iránt tanúsított abbéli nagy-lelkű áldozatkészségét sem, mely szerint megtérítette a 92 frt 39 kr költséget, a mibe az épületen eszközölt javítások kerültek.

A szokásos gyűjtés menházunk részére a lefolyt évben is elmaradt az igazgató bizottmány ama határozata alapján, miszerint a közönség áldozatkészsége ez idő szerint még inkább a „Rudolf”-kórház, mint legifjabb, tehát a gyámolításra jobban reászoruló intézet részére vendő igénybe. Hanem azért történtek adakozások, mert nemes szívé és jólelkű emberbarátok a menháznak számtalan adományait hírlapi felszólításra is készségesen beszolgáltatták. Ugy az adományok jegyzéke, valamint az adakozók névsora a szokásos köszönetnyilvánítással együtt időről időre közzététetett.

Intézetünk bevételeit szaporította a folyó évi január 23-án tartott tánczvizgalm 24 frt 12 kr tiszta jövedelme és a helybeli takarékpénztár 20 frt adománya.

A szokásos karácsonyi ünnepély a múlt évben is megtartott az intézetnél; mely alkalommal szintén több rendbeli adomány folyt be az öregek részére.

Két haláleset is fordult elő: f. év június havában elhalt Nagy Sándorné, e hó elején pedig a gr. Mikos Benedekné ő méltósága által behelyezett Bódi Anna.

A fentebbiek után még csak azt említem meg, hogy a felügyelet teljesen kifogástalan volt; a házszabályok pontosan megtartottak és ennek folytán az intézetben példás rend uralkodott. Ez, elnök ő méltósága után, a ki tudvalevőleg az intézetnek éltető és fentartó lelke, első sorban a buzgó alelnök özv. Pap Andrásné urasszony és Szőcs József polgármester ur közös érdeme, kik egymásnak segédkezve, nyújtva minden lehetőséget a

tek srta nézve, hogy az intézet megvalósíthassa céljait és betölthesse nemes hivatását.

Ezzel bezárom jelentésemet, kérve a tisztelt közgyűlést, hogy azt tudomásul venni méltóztassék.

A magyar sajtó figyelmébe.

A brailai ref. egyháztól.

Tekintetes szerkesztőség!

A Romániában Braila városában fennálló ev. ref. egyház 5 évi működése után folyó év szeptember havában Isten segedelméből megnyitotta magyar iskoláját, a hova már nagy számmal is járnak, de csakis magyar gyermekek, valláskülönbség nélkül, a kik a tiszta magyar iskolát vajmi régen szomjuhozták. Nagy reményünk van, hogy a Brailán élő magyaroknak, a kiknek eddig senki pártfogójuk nem volt, gyermekeik valahára már meg lesznek mentve az elrománosodástól; mert — az igazat megvallva — vannak olyanok, a kik 8, 9, 10-ik évüket már betöltötték, sőt nagyobbak is, és még azt sem tudják, hogy ők mifélek, édes hazánk hol van és kik laknak ott.

Összeköttetésbe hozza egymással az itélő magyarokat ezen iskola, hol hetenkint kétszer vagy háromszor összegyűlnek ügyeik felett tanácskozni vagy legálább értekezni édes hazánk és nemzetünk történelméről és mostani viszonyairól.

De mindezekhez hogyan juthatnának? Csakis jó könyvek és hírlapok olvasása által. Mintán pedig egyházunk mint kezdő — mivelhogy minden kezdet nehézséggel jár — nem képes egyszerre mindent megteremtteni, az itt levő magyarok nagyon buzgóknak és áldoznak az utolsó fillérig, de ők sem tehetnek egyelőre anyagi gyengeségük miatt sokat. Itt csakis a magyar iskola van hivatva honfitársainkat összetartani jó példával vezetni és buzdítani.

Ennek folytán én alíroított ev. ref. tanító, mint az egyház és iskola vezetője, az egyház és az itten élő összes valláskülönbség nélküli magyaroknak nevében bátor vagyok a tekintetes szerkesztőséget alázatosan kérni: méltóztassék lapját, ha lehetséges, díjmentesen megküldeni. Igérem, hogy levelezője fogok lenni. Ha pedig másképp nem lehetne, a bélyegilletéket megtérítjük. És ha meg fogunk erősödni, — a mibe nagy reményemet helyezem — akkor a lapot megrendeljük.

Kérésemet becses pártfogásába ajánlván, maradok

a tekintetes szerkesztőségnek

Brailán (Románia), 1886. okt. 23.

alázatos tisztelője:

Nagy Sándor,

ev. ref. tanító.

Strada Mihai Bravu Nr. 236. Scuola ungara.

*

A magyar sajtó mindig felfogta hivatását s azért ezen levelet minden kommentár nélkül figyelmébe ajánljuk.

A bulgáriai események.

Szofia, okt. 28. Pol. Corr. Az orosz kormány a nagy hatalmak előtt a Várnába küldött két hadihajót illetőleg úgy nyilatkozott, hogy a bulgáriai orosz ügynökséget és lakosokat akarja védeni, viszont a bolgár kormány előtt kinyilatkoztatta, hogy e rendszabályozás tiltakozás akar lenni a nagy szobranje összeülése ellen. Kaulbars nem csak az elfogott tisztek ügyében intézett jegyzéket a bolgár kormányhoz, hanem az elégetett zászlók tárgyában is.

Tirnova, okt. 30. Kaulbars tábornok ultimátumot intézett a bolgár kormányhoz, melyben kijelenti, hogy Oroszország a bolgároknak az orosz alattvalókkal és a bolgár ellenzékkel szemben követett eljárását nem tűrheti és hogy kielégítő választ 3 nap alatt elvárja, ellenesetben az orosz ügynökség személyzetével Szofia el fogja hagyni és a bolgár kormányra a felelősséget a következményekért hárítani. A kormány azonnal válaszolt, kijelentvén, hogy körívelet intézett az összes praefektusokhoz, melyben azoknak az orosz alattvalók biztonságának szigorú megővését kötelességükké teszi és egyuttal Kaulbarshoz azon kérést intézi, hogy a megsértett orosz alattvalók nevét és lakhelyét közölje, hogy a büntetők megállíthatóak.

London, okt. 30. Mint a Standard Kopenhágából értesül, Valdemár dán herceget a császár megbízásából bizalmasan megkérdezték, hogy elfogadná-e a bolgár trónra való jelöltséget, ha a többi hatalmak támogatásáról biztosíthatnák.

London, okt. 30. Nélidov ismételtén biztosította a portát, hogy Oroszország nem szándékozik Bulgáriát okkupálni.

London, okt. 30. Jövőben a bolgár népiskolákban az orosz nyelv helyett állítólag a németet fogják tanítani.

Páris, okt. 30. A Tempsnek Várnából jelentik, hogy Oroszország a Feketetenger valamennyi kikötőjében nagymennyiségű szént halmaz fel. A csapatok parancsnokai zárt instrukciókat kaptak. Odesszában 40,000 ember van összpontosítva; most érkezett egy újabb hajó 318 emberrel és 18 ágyúval.

London, okt. 30. A Timesnek írják Pétervárról: Egy szerb küldöttség Milán király trónvesztését hozta itt javaslatba.

Felhívás.

A tűzrendészeti szabályzat 2. §-a értelmében a tűzrendészet kezelése a városi rendőrséget illeti, egyetértve az önkéntes tűzoltóegylet parancsnokságával.

Hogy polgártársaink e szabályzatot ismerhessék és senki annak nem tudásával mulasztását ne menthesse, a tűzrendészeti szabályzat a helyi lapban közzétételtét s azonkívül a rendőrkapitányságnál külön füzetben is kapható.

Miután hivatalos állásomból kifolyólag e szabályzatot szigorúan megtartani kötelességem, mielőtt a kényszer-szabályokhoz és a büntetésekhez folyamodnám, még egyszer és utoljára hívom fel polgártársaim figyelmét a következőkre:

a) A közelebbi tüzesetek alkalmával szomorúan tapasztaltam, hogy a fogattal rendelkező gazdák közül csak az hozott a tűzhöz vizet, egy-két dicséretre méltó kivételével, kinek egyenesen elrendelve volt, holott a szabályzat 13. §-a értelmében minden egyén, ki ökröt, lovat vagy más igavonó marhát tart, köteles a tűz localizálásáig azonnal, minden felszólítás nélkül vizet hordani.

b) Sok oly egyén van még, kik, dacára a 12. §. szigorú intézkedésének, korukat eltitkolva, sem a kényszer, sem az önkéntesek soraiba be nem iratkoztak. A kik e kötelezettségüknek nyolcz nap alatt eleget nem tesznek, 1—20 firtig terjedő pénzbírsággal vagy megfelelő elzárással fognak sújtani.

c) A 4. §-ban előírt vizsgálat az országos vásár folyamán elrendeltetvén, a tűzoltóegylet és rendőrség küldöttei elismerésre méltó buzgalommal végezték tisztókat.

Szomorúan kell konstatálnom, hogy több helyen a legveszélyesebb állapotokat fedezték fel; több előkelőbb helyen, hol mint városi virilis vagy képviselőnél első sorban várható a szabályzat megtartása, falra ragasztott gyertyákkal szabad, őrizetlen világítást találtak; más helyett a petroleum a világító kannák oldalán kívül a legveszélyesebb lánggal nyaldosta az őrizet nélkül való istállóak padozatait. E gondatlanságból eredő tűz nemcsak az illető gazdát, hanem a békés szomszédot is foszthatja meg minden javaitól, sőt életétől is.

Hivatalos állásomnál fogva ez uton is felhívom, hogy a küldötteim által elkobzott hiányos világító lámpák helyett minden istállóba teljesen zárt bádóg lámpák szereltessek be, a kémények, tüzelő-helyiségek tisztán tartassanak; szóval a tűzrendészeti szabályzatban előírt kötelezettségek úgy hajtassanak végre, hogy jelen felhívásom után az ellen vétőkre a legszigorubb büntetést fogom alkalmazni.

Kézdi-Vásárhelyt, 1886. nov. 2.

Ifj. Benkő Sándor
rendőrkapitány,
ő. t. főparancsnok.

Különlétek.

— Kinevezés. Szántó József, a Kézdi-Vásárhelyt állomászó 24-ik hónap dászlóalj hadnagy kezelő-tisztje, főhadnaggyá léptetett elő. Gratulálunk!

— Halálozás. Molnár Istvánné szül. Kiss Klára, a kézdívásárhelyi községi leányiskola képzett tanítónője, folyó hó 2-án hosszas szenvedés után meghalt. Béke poraira! A családi gyászjelentés így szól:

Borosjenői Molnár István fényképész a maga és gyermekei: Hajnalka, Géza, Katinka, valamint az elhunytak testvérei: Kiss József férjezett Eder Mátyásné, Kiss Teréz férj. Rothenbauer Józsefné, Kiss Mari nevében szomorúan tudatja feledhetlen neje sz. Kiss Klára közs. isk. tanítónőnek élete 34-ik, boldog házassága 2-ik évében folyó hó 2-án történt gyászos elhunytát. Hült tetemei folyó hó 3-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. temetőbe örök nyugalomra tétetni. Lelkéért az engesztelő szt. mise-áldozat e hó 4-én d. e. 9 órakor a kautai róm. kath. templomban fog az Egek Urának bemutatni. Béke lengjen porai felett! Kézdi-Vásárhelyt, 1886. november 2.

— A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet 1886. november 6-án, azaz szombaton, a kézdívásárhelyi tanácsház dísztermében filaréstartást rendez. Kezdeté 7 órakor. Belépti díj személyenként 40 kr.

— Hymen. Folyó évi november hó 7-én fogja oltárhoz vezetni Szász János a papolai községi iskola derék igazgató-tanítója Csik-Szentgyörgyön özv. Tompos Jánosné urasszonynak szeretetreméltó kedves leányát, Ilkát. Aldást és sok szerencsét kívánunk e szép frigyre!

— Meghívó. A csikszederdei önkényes tűzoltó-egylet folyó évi november hó 20-án a „Csillag” vendéglő nagytermében zártkörű „Katalin” táncestélyt rendez. Belépti jegyek ára: személyjegy 60 kr, családjegy két személytől 1 frt, két személyen felül 2 forint. Jegyek előre válthatók Györgyjakab Márton könyvkereskedésében és este a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté fél 8 órakor. Mindazok, kik talán tévedésből meghívót nem kaptak, de ahhoz igényt tartanak, sziveskedjenek az iránt a rendezőséghez fordulni. Ajánljuk a közönség szives figyelmébe.

— Simor János herceggprimás aranymiséje minden képezeletet felülmúló fényessel és pompával folyt le múlt csütörtökön Esztergomban. Az ünnepelt főpap és fényes kísérete háromnegyed 9 órakor vonult a bazilikába. A merre a menet elvonult, mindenütt óriási közönség képezett sorfalat és tiszteletteljesen üdvözölte az egyháznagyot. A bazilikába való bevonulásnál a primás jobb oldalán Zalka János győri püspök, balján Kovács Zsigmond veszprémi püspök ment fényes egyházi ornatusban. Az archi-diaconus teendőit Danko esztergomi kanonok végezte, diakonus Krotki kanonok, czeremoniárius Meszlényi kanonok volt. Az adstálók mind esztergomi kanonokokból és áldozárokból kerültek ki. Mise alatt megható, ünnepélyes hatást gyakorolt, midőn az egyházi zenekar a „Szózat”-ot énekelte el, melyet Takács karnagy az általa ez alkalomra készített misébe ügyesen illesztett bele. Mise után a herceggprimás nagyszabású egyházi szónoklatot tartott, melynek legfőbb tárgyat a katolikus hit isteni eredete és állam és egyház közti béke fenntartása és ápolása képezte. Az egyházi szónoklat után a biboros főpap megáldotta a pápa nevében a hívőket, kik térdelve fogadták az áldást. Az aranymise után a primás még számos tisztelgő küldöttséget fogadott. A fogadtatások után fényes disztrakoma volt. — Ő felsége a király pénteken Esztergomba utazott s személyesen is kifejezte szerencsekívánatait a herceggprimás előtt. A székesfehérváriak lelkes fogadtatásban részesítették a királyt.

— Tüzeset. Mult szombaton éjjel Polyán községében tűz ütött ki, mely két csürr hamvasztott el.

— A gyergyószentmiklósi veres kereszt egylet szokásos fillérestélyeit folyó hó 21-én kezdette meg Fenczel Jánosné, Lázár Hedvig és Orel Dezső vezetése mellett. Második fillérestélye október hó 28-án volt. Közönség nagy és szép számmal volt jelen. A buzgó rendezőség: Korody Istvánné, Kálmán Istvánné és Jakab József, a közönség részére szép meglepetéseket rögtönöztek. Petőfi „Vándorélet” című költeményét s. a. valta ifj. Puskás Lajos ur, melynek bevégzésekor jó kiviteli néma képletben lett bemutatva a költemény illusztrációja. A közönség szünni nem akoró tapsokban tört ki a valóban jól sikerült s előadott néma-képlet láttára; második meglepetésül Bogdán Katinka kisasszony ismert szép hangjával éne-

kelt pár népdalt Nyers Károly polg. iskolai tanár hegedű-kisérete mellett, mit a közönség szintén zajosan megtapsolt. A meglepetések után 12 óráig táncz volt. A szép hölgyek közül ott voltak: Lázár Menyhértné, Merza Kristófné, ifj. Vákár Istvánné, Havas Jakabné, Kálmán Istvánné, Hochsild Lajosné, ifj. Drotos Jánosné urnök, Ferenczy Ilka, Lázár Hedvig, Fejér Véri, Lázár Iza, Fejér Róza, Tiltscher Iza, Kedves Erzsi, Lengyel Ilon, Bogdán Katinka, Medgyesy Vilma, Bogdán Aranka, Kopacz Irén és Császár Terezi urhölgyek.

— Nyilvános köszönet. A gyergyószentmiklósi polgári olvasó-kör könyvtárának gy. rapitása céljából az olvasó-köri tagok, felkérés folytán, többféle könyveket adományozni szivesek voltak, még pedig: Csörgő Venczel 2 mü, Csörgő Hermin 2 mü, csikmezei gazdasági egyesület 2 mü, Kritsa Konrád 2 mü, Havas Jakab 2 mü, Urmánczy Imre 1 mü, Strasser Antal 1 mü, Rettégi Géza 1 mü, Orel Dezső 3 mü, Orel Máténé 2 mü, Laurency János 1 mü, Kricsa Péter 2 mü, Benedek Sándor 1 mü, Geneszy Alajos 1 mü, Novák Antal 1 mü, Zonda Vince 3 mü, Hameczky József 2 mü, Urmánczy János (O. Toplicza) 1 mü, Károcsy Gerő (O. Toplicza) 1 mü, Keresztes Gerő 1 mü, Lázár Zakariásné 5 mü, Dr. Fejér Dávid 5 mü, Lázár Menyhértné 2 mü, Lázár Gerő (Borszék) 8 mü, Demeter Domokos 25 mü, id. Tiltscher Ede 2 mü; összesen 102 müvet. Mely szives adományokért fogadják a nemes szívű adakozók a nyilvánosság terén is így magunk, mint a polgári olvasó-kör nevében leghálásabb köszönetünket. Győ.-Szentmiklóson, 1886. évi október hó 17-én. A polgári olvasó-kör igazgató választmánya nevében: Csörgő Venczel elnök, Kritsa Konrád titkár.

— Negyedmilliomos lopás. Szombatra virradó éjjel Szabadkán nagy lopás történt, minő csak a világvárosok bűnkronikájában szokott ritkán előfordulni. Geiger Adolf nagybirtokos lakásába törtek be a vakmerő tolvajok s a masszív Wertheim-pénztárt ellopták. A szekrényben nagymennyiségű értékpapír és 240 ezer frt készpénz volt.

— Hogy halt meg a román király? Nagy izgalomban volt a minap Brassó városa. Egy szegényes házikóhoz vándorolt az egész város irástudó népe, a hol egy nagyfontosságú távirat feküdt, melynek tartalmáról a tájékozatlan világ máig sem értesült. Bukarestből jött a távirat s német eredetűje azt a megdöbbentő eredményt hirdette: „König Karl am Schlagfluss plötzlich gestorben.” Nem beszélt az egész városban senki másról, mint a róla hogy a román király szélütés övetkeztében meghalt. Végére mikor már a brassóiak a négy világtáj felé akarták röpi-teni szét az ő fontos értesüléseket, kiviláglott, hogy semmi baja Károly ő felségének s a ki meghalt, az — egy König Károly nevű mesterember, a kinek Brassóban lakó hozzártartozóit tudósították a gyászírról. Így csinált egy német távirat egy szegény mesteremberről oláh királyt — a halála után.

32-ik közlemény

a kézdívásárhelyi szegény munkaképtelen öregek „Stephanie”-menházának 1887-ik évi élelmezési szükségleteinek fedezésére tett szives adakozásokról.

Jancsó Mihályné gyűjtése Kézdi-Vásárhelyt.

Kovács Áronné 25 fő káposzta, 1 kiló rizskása, 1 kiló zsenylekása, Kovács Károly 1 kiló rizskása, 1 liter petroleum, Dobál Lajos 2 li er paszuly, 1 pakk gyufa, Balogh Sándorné 1 veder eczet, id. Jancsó Mózesné keresk. 2 kiló rizskása, Benkő Lajosné 2 kupa eczet, K. Császár József 1 kiló faggyu gyertya, 2 kiló rizskása, Szőcs Károlyné 1 véka pityóka, ifj. Dávid Istvánné 4 liter paszuly, Tóth László 2 kiló rizskása, Jancsó Gyula 1 kiló rizskása, Pap Györgyné 1 véka pityóka, Mihály Józsefné 3 liter paszuly, Molnár Istvánné 4 liter paszuly, Szőcs József polgm. 2 véka pityóka, 1 rud szappan, 1 kiló rizskása, ifj. Kupán Józsefné 2 kiló rizskása, Barla Ferencz 1 liter petroleum, Bándy István 2 kiló rizskása, Nagy Kálmán 1 liter petroleum, Szőcs Mózes keresk. 2 lit. köleskása, Fejér Lukács 2 véka pityóka, Török Bálint 2 liter petroleum, ifj. Szőcs János keresk. 1 pakk gyufa, Benkő Gyuláné 6 kupa eczet, Császár Pál 1 véka pityóka, 1 rud szappan, Rácz Andrásné 2 kupa paszuly, Mazingher Józsefné 1 font szalonna, Orosz Istvánné 1 koszoru hagyoma, id. Szőcs János keresk. 1 véka pityóka, Boda Gergeleyné 1 liter kása, Sükös Kárlóné 1 véka pityóka, ifj. Tóth Dánielné 1 véka pityóka, Szőcs János mézárós 1 véka pityóka, özv. Dezső Dánielné 1 véka pityóka, Császár Áron 1 véka pityóka, Szotyori Dániel 2 kupa eczet, Jancsó Dánielné 3 liter paszuly, Kovács Istvánné papné 1 véka rozs, Jancsó Lajos 2 kupa paszuly, Baka Mihályné 4 liter paszuly, Győrfi Iréné-Baka Rebeke 25 fő ká-

poszta, Császár Sándorné 2 kupa asszuszilva, Kupán Balászné 2 kupa paszuly, Kovács Pálné 4 kupa paszuly, Molnár Imre (Imréé) 1 véka pityóka, Szabó Gyuláné 1 kiló szalonna, Császár Dénesné 1 véka pityóka, ifj. Benkő Pálné 1 véka pityóka, Benkő Lászlóné 2 kupa paszuly, Szotyori Mózes 2 kupa paszuly, Jancsó Istvánné (tanítóné) 1 véka pityóka, Baka Istvánné 1 véka pityóka.

Fogadják a buzgó gyűjtő és a szives adakozók munkaképtelen szegény öregeink nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhelyt, 1886. okt. hó 30-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.
Vajna Károly
jegyző.

Közzgazdaság.

A kolozsmonostori gazdasági intézet egyik szaktanára az őszi vetéseket pusztító hernyókra vonatkozólag egy ismertetést küldött Háromszékmegye alispánjához, mely onnan megküldetett Kézdi-Vásárhely város tanácsához a gazdaközönséggel való ismertetés végett. A jelentés szövege a következő:

A Háromszékmegyéből a tek. igazgatóság útján hozzám juttatott hernyók az Agrotis segetum (Wintersaateule) nevű szürk-lepkének hernyói, a mely hernyókat a német Erdraupe néven nevez. Általános ismert hernyók ezek; hazánkban kisebb-nagyobb kárt okozva, néha egész falvak vetéseit elpusztítva, nem egyszer szerepeltek már.

Ezen hernyó az őszi vetésnek egy speciális ellensége. Nappal a föld gö-röngyei alatt húzza meg magát, éjjel pedig feljön a föld színére, megesszi a vetés zöldjét, néha pedig már az elvetett magvak tartalmát rágja ki, a mely esetben a vetés foltonként nem is kel ki. Nappal csak azon esetben mutatkozik jezen hernyó a föld felszínén, ha igen sok van, a mely esetben táplálék után keresgélve, ideoda jár. A hernyó augusztus, szeptember, október hónapokban szokott feltűnni; ezental már nem láthatjuk tovább azon évben, nem is tesz többé kárt, hanem lehúzódtva a föld alatt, mint hernyó, tölti át a telet. Tavasszal felébred, még eszik is egy keveset, de mint kárttevő, ekkor már számba nem jöhet, mert nemsokára bábbá alakul s egy hónap múlva pedig mint ártalmatlan lepke jelenik meg.

A moudottak szerint ezen hernyóknak je lenleg panaszolt kártételei már vége felé járnak s nemsokára teljesen meg is szűnnek. Ez a „nemsokára” azonban napok szerint meg nem határozható, mert itt az időjárás is határoz.

Mit lehet ellenők tenni? E kérdésre feleletem az, hogy: sem mit. A szak-könyvek és szakértők ugyan, mint mindenütt, úgy itt is, sok mindentfélét ajánlanak; de ellenszerek és eljárásaik részint gyakorlatilag kivihetetlenek, részint eredménytelenek sőt neveltségsek.

A legfontosabb kérdés itt ez: be lehet-e vetni a földet ez évben [még egyszer? Erre határozott feleletem az: be lehet, s annak bevetése határozottan ajánlható. Megjegyzem azonban, hogy annak lehetősége, miszerint ezen másodsorú vetésben is esik talán egy kis kár; teljes biztossággal nem zárható ki. A hernyók kártékonykodása megszűnik ugyan most már néhány nap alatt, de azt a napot kalendarium szerint pontosan megjölni nem lehet. Azok, kik ott helyben laknak és figyelik a körülményeket, észre fogják venni, mikor kezd szűnni a veszedelem; a másodsorú vetéssel lehetőleg a szerint kell alkalmazkodni.

Ismétlem tehát, hogy a másodsorú vetés, ott, a hol az első kiveszett, minden esetre megteendő s az határozottan ajánlható.

A tek. igazgatóságnak
K.-Monostoron, 1886. okt. 27.
kész szolgája
Dr. Saaniszló Albert s. k.
tanár.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Sprensz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

